

Jaarrekening 2024, inclusief verbonden partijen en zienswijzen

Fractie Partij voor de Dieren

De volgende vragen hebben betrekking op het jaarverslag Muskus- en Beverrattenbeheer Gemeenschappelijke Regeling Brabant 2024.

In het jaarverslag wordt wel toegelicht waarom er over alle drie de waterschappen een daling van het aantal vangsten te zien is in 2024 ten opzichte van 2023, maar niet waarom het aantal vangsten in Brabantse Delta bijna door drieën is gedeeld terwijl het aantal vangsten in Aa en Maas en de Dommel juist met resp. 26% en 49% is toegenomen.

Vraag:

1. Waarom wordt er in het jaarverslag niet ingegaan op toenames en dalingen van vangsten per waterschap?

Antwoord: Op pagina 5 is bij de kop "Heatmap" onder "muskusrat" weergegeven waar en waarom de concentratie vangsten het hoogst zijn. Zowel vanuit het ambtelijk als bestuurlijk overleg met de drie waterschappen is deze behoefte nooit geuit.

Vraag:

2. Wat wordt er achter de schermen met deze verschillen gedaan? Indien deze geanalyseerd/verklaard worden, naar welke factoren wordt hierbij dan gekeken?

Antwoord: Op medewerker niveau wordt gekeken waar en hoe welke vangsten worden gedaan en daarbij wordt ook over de grenzen van het bestrijdingsgebied gekeken, omdat toegekende gebieden simpelweg geen gesloten systemen zijn. Tactiek en techniek worden dus in verband gebracht met de resultaten.

Vraag:

3. Hoe verklaart u de grote daling in muskusrattenvangsten in Brabantse Delta en de grote toenames in Aa en Maas en De Dommel?

De grote daling bij Brabantse delta is het gevolg van het feit dat begin 2023 een grote populatie bij Tilburg is ontdekt en deze is in korte tijd weggevangen. De toename bij De Dommel en de Tongelreep wordt voornamelijk veroorzaakt door de instroom vanuit België. De hogere vangsten in het gebied van Aa en Maas heeft als belangrijkste oorzaak de grote wateren en dan met name de Maas.

Vraag:

4. Hoe verschilt de inzet (in absolute hoeveelheid, en hoeveelheid per kilometer) van het aantal vangmiddelen over de drie waterschappen? We zouden dit graag willen weten voor vangmiddelen in het algemeen, én voor de verschillende categorieën vangmiddelen los van elkaar. Daarnaast zouden wij dit graag in ieder geval voor 2023 en 2024 willen weten om ook dit te kunnen vergelijken.

Antwoord:

Peildatum 25-05-2025			
	aantal	Oeverlengte	vangmiddel per km
Brabant	6411	23987	0,27
Waterschap Aa en Maas	2377	7828	0,30
Conibear	831		
Duikerafzetting	352		
Grondklem	36		
Levend vangende kooi (beverrat)	19		
Lokaasklem	1		
Lokaaskooi	9		
Postklem	299		
Schijn-duiker	826		
Slaan en delven (beverrat)	2		
Slootafzetting met kooi	1		
Test lokaaskooi (att)	1		
Waterschap Brabantse Delta	2690	10063	0,27
Conibear	749		
Duikerafzetting	634		
Grondklem	95		
Klemmenrekje	10		
Postklem	314		
Schijn-duiker	883		
Slootafzetting met kooi	2		
Test lokaaskooi (att)	3		
Waterschap De Dommel	1344	6096	0,22
Conibear	635		
Duikerafzetting	84		
Grondklem	31		
Klemmenrekje	3		
Lokaaskooi	4		
Postklem	88		
Schijn-duiker	487		
Slootafzetting met kooi	11		
Test lokaaskooi (att)	1		
Indtotaal	6411	23987	0,27

Aantal vangmiddelen in het verleden is niet te achterhalen via trAPP; vandaar een weergave uit Musktrap (opvolger trAPP).

Vraag:

5. Wordt het aantal ingezette vangmiddelen (absoluut en per kilometer) in de praktijk aangepast op basis van aantallen vangsten en bijvangsten? Is hierin een vast beleid binnen het team, of verschilt dit erg per individuele bestrijder? Graag toelichting op uw antwoord.

Antwoord: Dat wordt situationeel beoordeeld door de bestrijder, omdat elk (deel)gebied z'n bijzondere aspecten heeft.

Het aantal vangsten van beverratten is opvallend toegenomen. Een van de verklaringen die hiervoor wordt gegeven, is hoe er in Duitsland wordt omgegaan met beverratten.

Vraag:

6. In Nederland worden beverratten systematisch uitgeroeid omwille van waterveiligheid. In Duitsland hebben overstromingen de laatste jaren dodelijke slachtoffers gemaakt. Wij kunnen ons daardoor niet goed voorstellen dat men zich in Duitsland geen zorgen maakt om overstromingsrisico's en dijkdoorbraken. Naar uw weten, ziet Duitsland de impact van beverratten op waterveiligheid anders dan dat Nederland die ziet?

Antwoord: Tot voor kort zag Duitsland de impact niet op waterveiligheid van de beverratten. De recente overstromingen brengen van lieverlee een iets andere zienswijze, alhoewel vergeleken met Nederland, men nog van ver moet komen. Tot nu toe is de jacht op nutria -Duitse benaming voor de beverrat – voorbehouden aan premiejagers en wordt er willekeurig gewerkt.

Vraag:

7. Het is begrijpelijk dat er in berichtgeving vanuit de Nederlandse waterschappen alleen wordt gekeken naar instroom vanuit, en beleid in, Duitsland en België. Kunt u ons een beeld geven van de manier waarop er in andere Europese landen met muskus- en beverratten wordt omgegaan? Het gaat dan vooral om: waar wordt geprobeerd ze naar een nulstand terug te brengen, waar worden ze vanuit de overheid bestreden maar minder systematisch, en indien van toepassing: waar worden ze helemaal niet vanuit de overheid bestreden?

Antwoord: Hebben we niet paraat.

In het jaarverslag valt te lezen dat er in 2024 begonnen is met uitvoeren van eDNA metingen, en wat hiermee kan worden vastgesteld/waar ze voor dienen.

Vraag:

8. Wat hebben die metingen tot dusver opgeleverd? Bevestigen ze de verwachting dat er geen muskusratten-DNA wordt gevonden in gebieden waar lange tijd geen muskusratten zijn gevangen? Is daar ook al op geacteerd door het aantal vangmiddelen in die gebieden terug te brengen?

Antwoord: Inderdaad is in een aantal wateren een negatieve vaststelling gedaan. Daarmee is voor het moment van meten aangetoond dat er zich recent geen muskusratten hebben opgehouden. Daar waar mogelijk, en dat is hier het geval zijn we terughoudend met het aantal vangmiddelen.

Het team doet ook werk dat specifiek gericht is op bevers.

Vraag:

9. In de conclusies en inhoudelijke updates gaat het alleen over de muskus- en beverratten. Aangezien er ook fte worden ingezet voor bevers, verwachten wij daar ook terugkoppeling over te lezen. Bent u bereid dit toe te voegen in volgende jaarverslagen?

Antwoord: Natuurlijk.

Vraag:

10. Kunt u een terugkoppeling geven van wat het team op het vlak van bevers concreet heeft gedaan/bereikt in 2024?

Antwoord: Gebiedsbeheerders van de drie deelnemende waterschappen weten de bestrijders te vinden voor (preventief) advies en in voorkomend geval voor ondersteuning bij beveraanzigheid. We hebben daarmee bereikt dat onze ecologische kennis is gebruikt voor het maken van keuzes door de gebiedsbeheerders.

In het jaarverslag staat: "De inzet is erop gericht om de taak uit te voeren met zo min mogelijk bijvangst, dierenleed zoveel mogelijk te beperken, en andere dieren zo min mogelijk te verstoren. In dit kader zijn het Ecologisch Werkprotocol en de nota Dierenwelzijn Brabantse Delta leidend."

Vraag:

11. Hoe wordt in de praktijk de nota Dierenwelzijn Brabantse Delta toegepast op het muskus- en beverrattenbeheer?

Wij kunnen ons daar lastig een voorstelling bij maken nu het beleid is om alle muskus- en beverratten te doden én daarbij zeer dierenonvriendelijke methoden te blijven gebruiken omwille van de effectiviteit, vandaar deze vraag.

Antwoord: We verwijzen daarvoor graag naar de nota Dierenwelzijn en de terugkoppeling daarvan. Zie voor de meest recente terugkoppeling middels een AB-mededeling Djuma documentnummer 768549 in zaak 460206.

Vraag:

12. We hebben de nota dierenwelzijn er maar eens bijgenomen. Daar zien wij als een van de 7 principes: "Jaarlijks wordt er gerapporteerd over hoe dierenwelzijn binnen het waterschap ervoor staat en kan worden gehandhaafd of verbeterd." Zou deze rapportage tussen de jaarstukken moeten staan? Zo nee, waar dan wel? Zo ja, waarom staat hij er niet tussen? Bestaat er wel een dergelijke rapportage, en zo ja: kunnen we die ontvangen? Zo nee, waarom niet? Dezelfde vraag geldt voor de overige jaren tussen de inwerkingtreding van de nota dierenwelzijn en het heden.

Antwoord: Zie hiervoor beantwoording bij vraag 11 waar naar de terugkoppeling wordt verwezen.

De volgende vragen gaan over 'bijvangst'.

Vraag:

13. Wat betekent 'gewenste bijvangst'? Meer concreet: betekent het dat het niet erg is wanneer zo'n doding per ongeluk plaatsvindt, of betekent het ook dat men bewust vallen mag plaatsen met als doel om zo'n doding te laten plaatsvinden?

Antwoord: Wij plaatsen alleen vangmiddelen met als vangdoel muskus-en beverratten.

Vraag:

14. Waarom is het aantal bijvangsten in Brabantse Delta zowel in absolute cijfers als ook in relatie tot het aantal kilometers én het aantal muskusrattenvangsten zoveel hoger dan in Aa en Maas en De Dommel? Dit was over 2023 ook al het geval, zijn daar maatregelen op genomen en zo ja: welke? Zo nee: waarom niet?

Antwoord: De belangrijkste reden is dat Brabantse Delta resp. 2.000 en 4.000 km meer oeverlengte dan de andere 2 waterschappen resp. Aa en Maas en De Dommel heeft. Daarmee komt verhoudingsgewijs het aantal vangmiddelen hoger uit en daarmee helaas ook de bijvangsten. Het verschil zit hem vooral in de bruine ratten en rivierkreeften. Dit is gebiedsafhankelijk. Met name in het gebied van Brabantse Delta worden veel rivierkreeften en bruine ratten bijgevangen.

Vraag:

15. In het jaarverslag worden alleen dode dieren genoemd en geen levende bijvangsten. Worden levende bijvangsten wel bijgehouden? Zo nee: waarom niet? Zo ja: gelieve ons deze cijfers te doen toekomen. Indien het nog niet wordt bijgehouden, is dit praktisch wel mogelijk om in de toekomst te gaan doen? Graag uw toelichting.

Antwoord: Levende bijvangsten worden niet geregistreerd zoals landelijk is overeengekomen door de WMB die namens het CMB mandaat daarvoor had. NOOT: Sinds 1 jan jl. is de CMB de CWV geworden en de WMB is de TMB geworden.

Vraag:

16. In het jaarverslag wordt geen onderscheid gemaakt in beschermde en niet-beschermde diersoorten, en of dieren op de rode lijst staan. Waarom wordt dit onderscheid niet gemaakt? Kunt u dit onderscheid alsnog maken en ons de bijbehorende cijfers doen toekomen?

Antwoord: in Nederland zijn slechts de zwarte en bruine rat en de huismuis nog expliciet vermeld als niet-beschermde diersoorten naast invasieve exoten zoals de rivierkreeften. In Musktrap wordt geen onderscheid gemaakt in (rode lijst) soorten. Indien gewenst kan het onderscheid gemaakt worden en zullen we de bijbehorende cijfers delen.

In de jaarstukken van het Waterschapshuis lezen wij: "**Vangstregistratie muskus- en beverratten V4 (voorheen TrAPP)** Dit betreft de ondersteuning in het voorkomen van dierlijke graverij, door middel van vangstregistratie van muskus- en beverratten. In 2024 hebben we een business case opgesteld en een Proof of Concept gedaan. Een hierop volgend aanbestedingstraject heeft een opdrachtnemer opgeleverd. De applicatie wordt februari 2025 in gebruik genomen. Met de V4 applicatie zorgen we voor een toekomstbestendige applicatie die stabiel draait, waarin nieuwe gebruikerswensen zijn gerealiseerd én waarin nieuwe rapportagetools beschikbaar komen. Ook biedt het gekozen platform de mogelijkheid extra processen te ondersteunen.

Vraag:

17. Werkt Brabantse Delta inmiddels met deze nieuwe app of staat dit in de planning?

Antwoord: Ja, we werken inmiddels met de nieuwe app.

Vraag:

18. Wat zijn de (voor het bestuur mogelijk relevante) nieuwe rapportages die deze tool kan genereren? Kunnen hiermee ook de rapportages worden gegenereerd waar wij om vragen in vraag 14 en 15?

Antwoord: Deze nieuwe tool heet Workforce en heeft in basis dezelfde functionaliteit als trAPP. Om rapportages te maken zoals gevraagd wordt in vraag 14 en 15 moet er eerst landelijk commitment bereikt worden. Uitgaande van een positieve uitkomst moet daarna e.e.a. gerealiseerd (gebouwd) worden.

De volgende vragen gaan over de Jaarrekening 2024 van Brabantse Delta (het 'hoofdbestand').

Vraag:

19. Wij lezen dat er in Brabantse Delta op kleine schaal intervisie plaatsvindt, en het belang van intervisie onderstreept onze fractie. Wordt met 'kleine schaal' bedoeld dat de intervisies in kleine groepjes plaatsvinden, of dat slechts een klein gedeelte van de organisatie er toegang toe heeft / aan deelneemt, of nog iets anders? Wordt het belang en de toegevoegde waarde van intervisie onder de aandacht gebracht van alle leidinggevenden, met als doel dat zij hun team meer aanmoedigen en faciliteren om eraan deel te nemen? Graag toelichting.

Antwoord:

De kleine schaal betekent inderdaad dat er in kleine groepjes intervisie plaatsvindt. We hebben intern diverse intervisiebegeleiders opgeleid vanuit Proces Organisatie en frequent wordt dit aangeboden via Spraakwater aan de gehele organisatie. Toegang is dus mogelijk voor de gehele organisatie van laag tot hoog, er wordt niemand uitgesloten. Wel leert de ervaring dat hier nog niet zoveel gebruik van wordt gemaakt als we graag zouden zien. Het management onderkent echter zeker het belang van intervisie en is gevraagd dit actief uit te dragen. Ook in het management development traject heeft intervisie een vaste plaats in het programma. En voor nieuwe medewerkers wordt dit actief aangeboden, zodat ze snel hun weg en collega's weten te vinden over de verschillende processen heen.

Vraag:

20. Een citaat: "Verder wordt opgemerkt dat fraude als gevolg van samenspanning niet kan worden voorkomen en deze moeilijk te detecteren is." Kunt u toelichten waarom u van mening bent dat fraude als gevolg van samenspanning categorisch niet kan worden voorkomen? Betekent dat ook dat hier geen preventieve maatregelen tegen worden genomen?

Antwoord:

Fraude door samenspanning houdt in dat er wordt samengewerkt om regels te omzeilen of het systeem te misbruiken. Dit type fraude is bijzonder lastig te detecteren en voorkomen om een aantal redenen:

Beide partijen hebben belang bij geheimhouding
Interne controlemechanismen kunnen worden omzeild
Menselijke creativiteit en onvoorziene methodes

Dit betekent niet dat er geen preventieve maatregelen worden genomen. Hoewel volledige preventie onmogelijk is, worden er wél maatregelen genomen om de kans op samenspanning te verkleinen, de impact te beperken en detectie te verbeteren. Voorbeelden van zulke maatregelen zijn functiescheiding, data-analyse en monitoring, onze gedragscode en de mogelijkheid tot melding. Daarnaast is fraude een aandachtspunt voor onze afdeling Risico & Audit waarop zij waar nodig specifieke werkzaamheden uitvoeren.

Het is een kwestie van risicobeheersing, niet van absolute uitsluiting. De effectiviteit ligt in het combineren van controles, cultuur, en technologische ondersteuning.

Vraag:

21. "In 2024 is een bijdrage gekomen van de Unie van Waterschappen voor de muskusrattenbestrijding van € 0,17 miljoen die niet werd verwacht bij de Burap 2." Wat is de reden voor deze bijdrage van UvW en waarom werd deze niet verwacht?

Antwoord: Zie hiervoor de oorspronkelijke begroting van de gemeenschappelijke regeling, bijlage 13 "Jaarrekening 2024 gemeenschappelijke regeling". Hieruit is op te maken dat de bijdrage van € 0,17 miljoen wel werd verwacht in 2024 (kolom begroting 2024 € 172.000). Abusievelijk is deze niet meegenomen in de cijfers waterschapsbreed. Het proces is in 2025 zodanig aangepast, dat deze in de toekomst wel wordt overgenomen uit de oorspronkelijke begroting van de gemeenschappelijke regeling. De bijdrage van UvW betreft een vergoeding uit de solidariteitsfinanciering en is in lijn met de landelijke strategie 'terugdringen tot aan de landsgrens'.

	Rekening 2024	Begroting 2024	Rekening 2023
Opbrengsten			
Overige personeelsbaten	€ 137.812	50.000	€ 50.114
Vergoeding beverrattenbeheer	€ 43.078	16.000	€ 16.613
Vergoeding uit solidariteitsfinanciering	€ 171.973	172.000	171.972,5
Nog te dekken door waterschappen	€ 2.987.598	3.120.710	€ 2.798.890
Totaal opbrengsten	€ 3.340.461	€ 3.358.710	€ 3.037.590

Vraag:

22. We ontvingen in 2024 een bijdrage van het RIVM die 100% de kosten vergoedt van covid-bemonstering. Vindt deze bemonstering in het heden nog steeds plaats, en zo ja: waarom? Is deze bemonstering enkel ten behoeve van covid-detectie of test het RIVM dit water ook op andere bestanddelen/pathogenen?

Antwoord:

De COVID-bemonsteringen worden nog altijd uitgevoerd en zullen voorlopig ook blijven plaatsvinden. Dit gebeurt in het kader van de 'waakvlammonitoring' binnen de Nationale Rioolwater Surveillance (NRS).

De frequentie van de bemonsteringen in 2025 blijft gelijk aan die van 2024: één keer per week voor alle rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's), en voor een beperkt aantal rwzi's twee keer per week. Dit betekent een aanzienlijke vermindering ten opzichte van 2023 en eerdere jaren.

De monsters worden door het RIVM in ieder geval geanalyseerd op de aanwezigheid van COVID. In het najaar van 2024 zijn door het RIVM ook monsters geanalyseerd op PFAS om te onderzoeken of het mogelijk is om op basis van het PFAS patroon onderscheid te maken tussen huishoudelijk en PFAS industrieel belast afvalwater. Dit betroffen voor ons waterschap metingen bij RWZI Bath.

Vraag:

23. "Er is een communicatieplan uitgewerkt om medewerkers en bestuurders bewust te maken van de Woo. Dat gebeurt in de vorm van een campagne. Het algemeen bestuur heeft een schriftelijke update over de implementatie ontvangen. Het dagelijks bestuur heeft een update gekregen in een presentatie. Daarin is ook aandacht besteed aan algemene bewustwording over de Woo." Wij probeerden de genoemde schriftelijke update terug te vinden, maar zonder succes. Zou u ons deze alsnog/nogmaals kunnen doen toekomen? En kan het AB dezelfde informatie verkrijgen die het DB heeft verkregen in genoemde presentatie?

Antwoord:

Wij komen nog terug op de vraag over de schriftelijke update. Bij deze antwoorden is de presentatie voor het DB bijgevoegd.

Vraag:

24. Uit bijlage 13 van de jaarrekening: "In 2024 zijn 2 kano's, 2 elektrische bootaandrijvingen en accu's aangeschaft. Er zijn minder duurzame gebruiksgoederen aangeschaft dan begroot." Wat is hier de reden van?

Antwoord: We gaan geen duurzame gebruiksgoederen vervangen wanneer deze nog prima functioneren.

De volgende vragen zijn losse vragen (steeds over een ander stuk):

Vraag:

25. Over het Jaarverslag Proces Crisisbeheersing 2024: De WTH-oefening is in dit jaarverslag nog niet compleet, daar staat 'xx' en '(hier voorbeelden noemen)'. We zijn erg benieuwd wat hier had moeten staan, kan er een volledige versie worden gedeeld?

Antwoord:

'xx' moet zijn nationale samenwerking waarmee de zin wordt: We zijn trots en dankbaar voor deze nationale samenwerking. Dit zal worden aangepast in een nieuwe versie van het betreffende Jaarverslag. Ook zullen daarin ter illustratie twee voorbeelden worden opnemen van leerpunten. Onderstaande betreffen de zes meest urgente en belangrijke leerpunten waarvan enkelen in het aangepaste jaarverslag zullen worden opgenomen:

2 Evaluatieproces crisisbeheersing

2.1 LEERPUNTEN

De zes meest urgente en belangrijkste leerpunten zijn:

1. De rol duidelijkheid van het Coördinatieteam Hulptroepen.
2. De locatie waar het Coördinatieteam Hulptroepen zich moet bevinden.
3. De scenario's moeten op voorhand uitgewerkt zijn.
4. De samenwerking tussen het Waterschaps Hulpteam en het ontvangende waterschap afbakenen.
5. Hoe past het Coördinatieteam Hulptroepen binnen de huidige crisisorganisatie.
6. Veilig werken en het gebruik van PBM's.

Het verslag kan helaas niet meer voor de commissievergadering aangepast worden.